

281

На основу чл. 17. и 72. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 151. сједници одржаној 25. маја 2011. године, донио је

ПРАВИЛНИК**О ХРАНИ ОБОГАЂЕНОЈ НУТРИЈЕНТИМА****ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 1.

(Предмет и област примјене)

- (1) Правилником о храни обogaђеној нутријентима (у даљем тексту: Правилник) прописују се услови које мора испуњавати храна обogaђена нутријентима приликом стављања на тржиште уз истовремено осигурање високог нивоа заштите потрошача.
- (2) Одредбе овог правилника које се односе на витамине и минерале не примјењују се на додатке исхрани обухваћене посебним прописом.
- (3) Одредбе овог правилника односе се и на:
 - а) храну за посебне прехранбене потребе, те на захтјеве такве хране која с обзиром на састав није обухваћена одредбама посебних прописа,
 - б) нову храну и састојке нове хране,
 - ц) генетски модификовану храну,
 - д) прехранбене адитиве и ароме,
 - е) дозвољене енолошке праксе и поступке.

Члан 2.

(Дефиниције)

Поједини изрази коришћени у овом правилнику имају сљедеће значење:

- а) *Храна обogaђена нутријентима* је храна којој се додају витамини, минерали и одређене друге материје,
- б) *Дружа материја* је материја с одређеним храњивим или физиолошким учинком која није витамин или минерал,
- ц) *Субјекат у пословању са храном* је физичко или правно лице, регистровано за обављање одређених дјелатности везаних уз пословање са храном, одговорна да обезбједи несметану примјену одредаба прописа о храни унутар пословања којим управља,
- д) *Прехранбене и здравствене тврдње* су тврдње које су дефинисане посебним прописом.

ДИО ДРУГИ - ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ**ГЛАВА I - ДОДАВАЊЕ ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА**

Члан 3.

(Захтјеви за додавање витамина и минерала)

- (1) Храни се смију додати искључиво витамини и/или минерали који су наведени у Анексу I, који је саставни дио овог правилника, у хемијским облицима наведеним у Анексу II, који је саставни дио овог правилника.
- (2) Храни се могу додати витамини и минерали који морају бити у биоискористивом облику, без обзира на то да ли су уобичајено садржани у тој храни, уз могућност узимања у обзир:
 - а) недостатка једног или више витамина и/или минерала у популацији или појединим популационим групама, што је могуће приказати клиничким или суп-клиничким доказима недостатка или приказати на основу процјена ниског нивоа уноса храњивих материја или
 - б) могућности побољшања стања у исхрани популације или појединих популационих група и/или побољшања

могућег смањеног уноса витамина или минерала у исхрани због промјене прехранбених навика или

- ц) развоја општеприхваћених научних спознаја о улози витамина и минерала у исхрани и њиховим учинцима на здравље.

Члан 4.

(Ограничења у додавању витамина и минерала)

- (1) Витамини и минерали не смију се додати у:
 - а) непрерађену храну као што су непрерађено воће, поврће, месо, перад, риба и остало,
 - б) пића која садрже више од 1,2 вол. % алкохола.
- (2) Изузетно од става (1) тачке б) овог члана, витамини и минерали смију се додати, не узимајући у обзир одредбе члана 3. става (2) овог правилника под условом да немају прехранбене или здравствене тврдње, у сљедеће производе:
 - а) под тарифном ознаком 2206 00 Царинске тарифе БиХ за 2010. годину ("Службени гласник БиХ", број 100/09), а то су: остала ферментисана пића (нпр. јабуковача, крушковача, медовина); мјешавине ферментисаних пића и мјешавине ферментисаних и безалкохолних пића, које нису поменуте нити обухваћене на другом мјесту тарифника,
 - б) који су стављени на тржиште држава чланица Европске уније прије 1. јула 2007. године.

Члан 5.

(Критеријуми чистоће)

- (1) За хемијске облике витамина и минерала из Анекса II овог правилника примјењују се критеријуми чистоће који су прописани посебним прописима о критеријумима чистоће.
- (2) За материје за које још нису одређени критеријуми чистоће до усвајања таквих прописа примјењују се општеприхваћени критеријуми чистоће које препоручују међународна тијела.

Члан 6.

(Услови додавања витамина и минерала)

- (1) Приликом додавања витамина или минерала у храну, укупна количина витамина или минерала која је, без обзира на сврху, присутна у храни која се налази на тржишту, не смије премашити препоручене дневне уносе који су наведени у Анексу III, који је саставни дио овог правилника.
- (2) За концентрисане или дехидриране производе препоручене дневне количине су оне које се налазе у храни која је припремљена за потрошњу у складу са упутствима произвођача.
- (3) Додати витамини или минерали морају бити присутни у храни у значајној количини, у складу са одредбама посебног прописа о навођењу храњивих вриједности хране.

ГЛАВА II - ДОДАВАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ДРУГИХ МАТЕРИЈА

Члан 7.

(Додавање других материја осим витамина и минерала)

Храни се може додати или користити при производњи хране нека друга материја која није витамин или минерал или састојак који садржи материју различиту од витамина или минерала.

ГЛАВА III - ОЗНАЧАВАЊЕ, РЕКЛАМИРАЊЕ И ПРЕЗЕНТОВАЊЕ

Члан 8.

- (Обавезе у погледу означавања, рекламирања и презентовања)
- (1) Приликом означавања, рекламирања и презентовања хране са додатим витаминима и минералима и другим материјама не смије се ни на који начин тврдити или упућивати да уравнотежена и разнолика исхрана не може обезбједити одговарајуће количине храњивих материја.
 - (2) Приликом означавања, рекламирања и презентовања хране са додатим витаминима и минералима и другим материјама не смије се ни на који начин збуњивати или заваравати

потрошач у вези са храњивом вриједности која је последица додавања ових састојака у храну.

- (3) Приликом означавања хране са додатим витаминима и минералима и другим материјама дефинисаним одредбама овог правилника обавезно се морају навести следећи подаци:
- храњива вриједност, енергетска вриједност хране: количина бјеланчевина, угљених хидрата, шећера, масти, засићених масних киселина, влакана и натријума, као и подаци о укупним присутним количинама витамина, минерала и других материја, ако су додати храни,
 - прехранбена тврдња у којој се наводи поменуто додавање у складу са посебним прописом о прехранбеним и здравственим тврдњама које се наводе на декларацији хране.
- (4) Примјена овог члана не доводи у питање одредбе других прописа у области хране које се примјењују на одређене категорије хране.

ГЛАВА IV - БЕЗБЈЕДНОСНЕ МЈЕРЕ

Члан 9.

(Мјере ограничавања)

- Ако се за поједину храну обogaћену нутријентима на основу нове или поновљене процјене постојећих података посумња или утврди да угрожава здравље људи, иако је у складу с одговарајућим посебним прописима, Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Агенција), у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, може привремено обуставити или ограничити трговање таквом храном на територији Босне и Херцеговине, а самостално ако хитност не дозвољава другачије.
- Агенција извјештава Министарство спољне трговине и економских односа и Савјет министара Босне и Херцеговине о предузетим мјерама из става (1) овог члана и разложима доношења таквих мјера.
- Ако су посебним прописима који се примјењују на одређену храну прописана ограничења или забрана употребе неких материја, она се примјењују и на храну обogaћену нутријентима прописану одредбама овог правилника.

Члан 10.

(Стављање на тржиште)

- Храна обogaћена нутријентима која је у складу с овим правилником и посебним прописима о храни, везано за састав, произвођачку спецификацију, означавање, рекламирање и презентовање, те стављање на тржиште може се слободно налазити на тржишту Босне и Херцеговине.
- Забрањено је стављање на тржиште хране обogaћене нутријентима која не испуњава захтјеве из става (1) овог члана.

Члан 11.

(Стављање први пут на тржиште)

- Кад се храна обogaћена витаминима и/или минералима први пут ставља на тржиште Босне и Херцеговине, субјекат у пословању са храном мора добити мишљење Агенције министарства здравља ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, која морају обавијестити Агенцију непосредно по пријему обавјештења уз достављање примјерка прописане документације.
- Обавјештење садржи податке о називу и адреси произвођача или оног који храну пакује или ставља на тржиште, а регистрован је у Босни и Херцеговини, и остале податке који означавају производ прописан посебним прописима. Обавјештење се подноси у писаној форми у складу са упутствима надлежног министарства.

Члан 12.

(Нотификациони број)

- Кад се храна обogaћена другим материјама из члана 7. овог правилника први пут ставља на тржиште Босне и Херцеговине, субјекат у пословању са храном прије првог стављања на тржиште мора поднијети захтјев за издавање нотификационог броја.
- Захтјев за издавање нотификационог броја из става (1) овог члана подноси се у писаној форми надлежним министарствима здравља ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, која морају писменим путем обавијестити Агенцију непосредно по пријему захтјева уз достављање примјерка прописане документације.
- Уз захтјев потребно је приложити следећу документацију:
 - податке који означавају храну на језику/језицима у службеној употреби у Босни и Херцеговини,
 - оригиналну амбалажу или идејно рјешење амбалаже,
 - доказ о количини витамина, минерала и/или других материја додатих храни
 - ако се храна увози у Босну и Херцеговину, доказ да се исти производ налази на тржишту у земљи произвођача,
 - ако се храна увози у Босну и Херцеговину, а већ се налази на тржишту у земљама Европске уније, изјаву да се налази на тржишту у најмање двије земље Европске уније,
 - ако се храна производи у Босни и Херцеговини, потребно је приложити извод из Регистра регистрованих објеката,
 - доказ да је подносилац захтјева регистрован у Босни и Херцеговини,
 - осталу документацију коју затражи Научни одбор из члана 15. овог правилника,
 - копију уплатнице за покривање трошкова поступка одобравања.
- Нотификациони број за стављање на тржиште хране обogaћене нутријентима рјешењем дају односно ускраћују надлежна министарства здравља ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, а примјерак тог рјешења надлежно министарство доставља Агенцији у року од 15 дана од његовог издавања односно ускраћивања.
- Трошкове у поступку издавања нотификационог броја из става (4) овог члана сноси подносилац захтјева, а висину одлуком одређује надлежно министарство.
- Процедуру издавања нотификационог броја доносе надлежна министарства здравља ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, уз обавезу међусобног усаглашавања и уз претходно прибављено мишљење Агенције.
- Надлежна министарства здравља ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине доносе процедуру из става (6) овог члана у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 13.

(Добијање мишљења)

- Изузетно од одредаба члана 12. овог правилника, када се храна обogaћена материјама из члана 7. овог правилника која се производи и увози из државе чланице Европске уније први пут ставља на тржиште Босне и Херцеговине, субјекат у пословању са храном мора добити мишљење Агенције.
- Захтјев за добијање мишљења из става (1) овог члана подноси се у писаној форми Агенцији.
- Уз захтјев је потребно приложити:
 - доказ да је подносилац захтјева регистрован у Босни и Херцеговини,
 - службени документ од надлежног органа државе чланице Европске уније гдје се та храна производи или ставља на тржиште, којим се доказује да је таква храна легално произведена, одобрена и стављена на тржиште у држави чланици Европске уније,
 - податке који означавају храну на језику/језицима у службеној употреби у Босни и Херцеговини.

- (4) Трошкове у поступку издавања мишљења из става (1) овог члана сноси подносилац захтјева, а висину одлуком одређује Агенција.

Члан 14.

(Обавеза субјекта у пословању са храном)

Субјекат у пословању са храном обавезан је да Агенцији сваке године до 1. фебруара текуће године достави податке за претходну годину о количини годишње продаје хране обогаћене нутријентима на тржишту Босне и Херцеговине. Подаци се подносе у писаној форми у складу са упутствима накнадно утврђеним посебним прописом који ће бити објављен на службеној веб-страници Агенције.

Члан 15.

(Научни одбор)

Агенција оснива Научни одбор, као стручни орган за утврђивање и примјену нових научних мишљења и сазнања, састављену од стручњака из предметне области.

Члан 16.

(Регистар)

Агенција у електронској форми води Регистар хране обогаћене нутријентима која је стављена на тржиште Босне и Херцеговине. Регистар се објављује на веб-страници Агенције.

ДИО ТРЕЋИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

(Усклађивање пословања)

Субјекти у пословању са храном морају ускладити своје пословање с одредбама овог правилника у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 18.

(Престајање важења одредаба)

Даном ступања на снагу овог правилника престају важити одредбе Правилника о условима у погледу здравствене исправности дијететских намирница које се могу стављати у промет ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/85, 70/86 и 69/91), а које се односе на храну којој се додају витамини, минерали и материје с одређеним хранљивим или физиолошким учинком које нису витамин или минерал, изузев додатака исхрани обухваћених посебним прописом.

Члан 19.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 126/11
25. маја 2011. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Др **Никола Шпирић**, с. р.

АНЕКС I

ВИТАМИНИ И МИНЕРАЛИ КОЈИ СЕ СМИЈУ ДОДАВАТИ ХРАНИ

1. Витамини

Витамин А
Витамин Д
Витамин Е
Витамин К
Витамин Б1
Витамин Б2
Нијацин
Пантотенска киселина
Витамин Б6
Фолна киселина
Витамин Б12
Биотин
Витамин Ц

2. Минерали

Калцијум
Магнезијум
Гвожђе
Бакар
Јод
Цинк
Манган
Натријум
Калијум
Селен
Хром
Молибден
Флуор
Хлор
Фосфор
Бор

АНЕКС II

ХЕМИЈСКИ ОБЛИЦИ ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА КОЈИ СЕ СМИЈУ ДОДАВАТИ ХРАНИ

1. Хемијски облици витамина

ВИТАМИН А
ретинол
ретинил-ацетат
ретинил-палмитат
бета-каротен
ВИТАМИН Д
колекалциферол
ергокалциферол
ВИТАМИН Е
Д-алфа-токоферол
ДЛ-алфа-токоферол
Д-алфа-токоферил ацетат
ДЛ-алфа-токоферил ацетат
Д-алфа-токоферил киселин сулцинат
ВИТАМИН К
филокинон (фитоменадион)
менакинон (*)
ВИТАМИН Б1
тиамин-хидрохлорид
тиамин-мононитрат
ВИТАМИН Б2
рибофлавин
натријум-рибофлавин 5'-фосфат
НИЈАЦИН
никотинска киселина
никотинамид
ПАНТОТЕНСКА КИСЕЛИНА
калцијум Д-пантотенат
натријум Д-пантотенат
декспантенол
ВИТАМИН Б6
пиридоксин хидрохлорид
пиридоксин-5'-фосфат
пиридоксин дипалмитат
ФОЛНА КИСЕЛИНА
птероилмоноглутаминска киселина
калцијум-Л-метилфолат
ВИТАМИН Б12
цијанокобаламин
хидроксикобаламин
БИОТИН
Д-биотин
ВИТАМИН Ц
Л-аскорбинска киселина

натријум-Л-аскорбат
 калцијум-Л-аскорбат
 калијум-Л-аскорбат
 Л-аскорбил 6-палмитат

2. Минералне материје

калцијум-карбонат
 калцијум-хлорид
 калцијум-цитрат малат
 калцијумове соли цитронске киселине
 калцијум-глуколат
 калцијум-глицерофосфат
 калцијум-лактат
 калцијумове соли ортофосфорне киселине
 калцијум-хидроксид
 калцијум-малат
 калцијум-оксид
 калцијум-сулфат
 магнезијум-ацетат
 магнезијум-карбонат
 магнезијум-хлорид
 магнезијумове соли цитронске киселине
 магнезијум-глуколат
 магнезијум-глицерофосфат
 магнезијумове соли ортофосфорне киселине
 магнезијум-лактат
 магнезијум-хидроксид
 магнезијум-оксид
 магнезијум-калијум цитрат
 магнезијум-сулфат
 гвожђе-бисглицинат
 гвожђе-карбонат
 гвожђе-цитрат
 гвожђе-амонијум цитрат
 гвожђе-глуколат
 гвожђе-фумарат
 натријум-гвожђе дифосфат
 гвожђе-лактат
 гвожђе-сулфат
 гвожђе-дифосфат (гвожђе-пирофосфат)
 гвожђе-сахарат
 елементарно гвожђе (карбонил + електролитско + са редуцираним водоником)
 бакар-карбонат
 бакар-цитрат
 бакар-глуколат
 бакар-сулфат
 комплекс лизина са баком
 натријум- јодид
 натријум-јодат
 калијум-јодид
 калијум-јодат
 цинк-ацетат
 цинк-бисглицинат
 цинк-хлорид

цинк-цитрат
 цинк-глуколат
 цинк-лактат
 цинк-оксид
 цинк-карбонат
 цинк-сулфат
 манган-карбонат
 манган-хлорид
 манган-цитрат
 манган-глуколат
 манган-глицерофосфат
 манган-сулфат
 натријум-бикарбонат
 натријум-карбонат
 натријум-цитрат
 натријум-глуколат
 натријум-лактат
 натријум-хидроксид
 натријумове соли ортофосфорне киселине
 селеном обогаћени квасац (**)
 натријум-селенат
 натријум-хидроген селенит
 натријум-селенит
 натријум-флуорид
 калијум-флуорид
 калијум-бикарбонат
 калијум-карбонат
 калијум-хлорид
 калијум-цитрат
 калијум-глуколат
 калијум-глицерофосфат
 калијум-лактат
 калијум-хидроксид
 калијумове соли ортофосфорне киселине
 хром (III) хлорид и његов хексахидрат
 хром (III) сулфат и његов хексахидрат
 амонијум-молибдат (молибден (VI))
 натријум-молибдат (молибден (VI))
 борна киселина
 натријум-борат

(*) Менакинон који се налази углавном као менакинон-7 и нешто мало мање као менакинон-6.

(**) Селеном обогаћен квасац добијен културом у присуству натријум-селенита као извора селена, а који у сувом стању у којем се ставља на тржиште не садржи више од 2,5 мг Se/g. Предоминантни органски облик селена у којем се налази у квасцу је селенометионин (између 60% и 85% тотално екстрахованог селена у производу). Садржај осталих спојева органског селена укључујући селеноцистеин не смије прелазити 10% укупно екстрахованог селена. Нивои неорганског селена нормално не смију прелазити 1% укупно екстрахованог селена.

АНЕКС III
ДНЕВНИ УНОС ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА НАМИЈЕЋЕН ОДРАСЛИМ
ОСОБАМА

Табела

	Најмањи дозвољени дневни унос	Највећи дозвољени дневни унос	Препоручени дневни унос
Витамин А (ретинол) (а) µg	120	1500	800
Провитамин А (бета-каротен) mg	—	18	6
Витамин Д (колекалциферол) (b) µg	0,75	10	5
Витамин Е (токоферол) (e) mg	1,5	60	10
Витамин Ц (аскорбинска киселина) mg	9	350	60
Витамин К (филокинон) µg	9,75	100	65
Витамин Б1 (тиамин) mg	0,21	4,0	1,4
Витамин Б2 (рибофлавин) mg	0,24	4,0	1,6
Витамин Б3 (нијацин) (d) mg	2,7	35	18
Витамин Б6 (пиридоксин) mg	0,30	6,0	2
Фолна киселина (e) µg	30	600	200
Витамин Б12 (цијанокобаламин) (f) µg	0,15	9	1,0

Пантотенска киселина mg	0,9	15	6
Биотин µg	22,5	300	150
Холин mg	75	1500	500
Калцијум (Ca) mg	120	1 500	800
Фосфор (P) mg	120	1 500	800
Магнезијум (Mg) mg	45	600	300
Гвожђе (Fe) mg	2,1	30	14
Цинк (Zn) mg	2,25	15	15
Флуор (F) mg	0,38	10	2,5
Јод (I) µg	22,50	225	150
Селен (Se) µg	8	100	50
Хром (Cr) µg	10	150	65
Бакар (Cu) µg	173	3 000	1150
Манган (Mn) mg	0,53	5	3,5
Молибден (Mo) µg	11	150	75